

עין משפט
נר מצוה

ד א מיי פֿכ׳ג מהלכות שבת הלכה ה סמג לאון עה טושע׳ס אר״ם סימן שלט סעיף ג וסימן תקכד סעיף א:
ה ב מיי פ״ה מהלכות שביעית פשוט הלכה ז סמג לאון סה וסע טור ושו״ע אר״ם סימן תרס סעיף ג:

ו ג מיי פיי מהלכות מלוה ולוה הלכה ז סמג לאון קלג טושע״ס יו״ד סימן תקס סעיף א:

ז ד סע פס״ג:

ח ה מיי פ״ד מהלכות י״ט הלכה כה טושע״ס אר״ם סימן תקכד סעיף א:

ט ו מיי פ״ט מהלכות שמיטה ויוכל הלכה ה סמג עשין קמט:

י ז מיי שס הלכה כה סמג לאון ענה טור ושו״ע חור״מ סימן סע פס״ו:

יא ח מיי פכ״ג מהלכות שבת הלכה ז ופ״ה מהלכות קרבן פסח ה״ל״ע סמג עשין רכג:

יב ט מיי פ״ד מהלכות י״ט הלכה יט סמג לאון עה טושע״ס אר״ם סימן תק סעיף א:
יג י מיי פכ״ג מהלכות שבת הלכה יד סמג לאון סה וסע טור ש״ע אר״ם סימן שלט סעיף א:
ד וסימן תקכד סעיף א:

מוסף תוספות

א. דע״י סחיטה אינו יכול לנקותו מריחו וחזונו [עד שיכבסנו, וד״ה לכל המשקין חוץ ממים שאינו מלבן. מוס׳ הלח״ש שס.].
גם אין דרך לסחוט בגד לצורך משקה שבו. מוס׳ לעיל קול. ד״ה אף.
ב. משום אבל. מוס׳ הלח״ש.
ג. [דן]שקול משכון. מוס׳ הלח״ש.
ד. [דן]איצטרא אערומו. מוס׳ הלח״ש.
ה. חו, חו, ודא להבדיל. מוס׳ הלח״ש.
ו. ודא אפרגן הדשאינלי מניגרא מילתא ולא אתי למכתב וכי דרוקא בשלא מיתבא ליתבא לא אתי למכתב, אבל אם ניתנה ליתבע אפילו אומר השאינלי אתי למכתב כיון דמעיקרא מלוה היא ודלא הורא בבין. רמב״ם.

רבינו הגאול

תנן לא מספקין ולא מרקדין ולא מטפחין. בגורא, ופשטות היא. ומפישא נמי בגורא דהמביא כדי חן במסכת יו״ט. וכן אשה מבחיתה בכירות. ודריקתן מנייה בשבת הוא דאסור מכלל דבחול שרי, מתירינן דלא כהלל כו. ומסקינן בה אפילו תימא כהלל כבארא דקייצ׳י דמי. ואם אינו מאמניו מניחא מנייה אצלן אר״ם ויעושה עמו חשבון לאחר שבת. איתמר הלולא יו״ט, רב יוסף אמר לא ניתנה ליחבע, רבא אמר ניתנה ליחבע. ואתנין לביגמר מן מתירינן, תנן ואם אינו מאמניו מניח טליתו אצלו כו, ולא גמירינן מניה דלא מופישא בהדיא כחד מיניהו. ומתובחין לקולא״ל שאלו תרנן השוועת את הפרה וחילקת בראש השנה אם היה חדש מעובר ויחשב יוסף דאמר לא ניתנה ליחבע, רבא אמר ניתנה ליחבע, ואתנין לביגמר מן השנה מחר הוא, ויכין שנושה בו דמי בשך הפרה שלקח מאתמול [דנחיון] נענכסה שנה שביעית משמטת. לדברי רבא ניתנה ליחבע, ומלוא נושא בו, משנכנסה שביעית משמטת. אלא לרב יוסף דאמר לא ניתנה ליחבע, אמאי צריך למיתנא משמטת, כלאו הכי פטור הוא מלשלם, ואפילו בשאר שני שבועי דהא לא ניתנה ליחבע. ופריך רב יוסף שאני התם דכיוון דאיגלאי

קמח:

ניפרום סודרא עֵלְיָה אתי לַמַּסְחִיטָה. מכאן מיייתי ר"ת ראהו דציין ושמן לא שייכא סחיטה ועליל בשלשי שמונה שרשים

(דף קיא. גד"ה הלי מסוכרייתא) פירשטא: **לֵא** מספקין **וְלֵא** מטפחין. לא כפי' הקונטרס: משום דל"כ מאי איריא צו"ט אפי' בחול המועד נמי אסור כדמתן במועד קטן פרק בתרא (דף כח:) נשים במועד מענות אצל לא מטפחות אלא נראה לרבי משום שמחה רגילין לנספק ולטפח בשהמעת קול ואסור שמה יתקן כלי שר כדמפרש בהמנא מלפילן (עירובין דף קד:). **ובן** היה חלץ **אומר**. כדכנן דפליגי עליה בנאיהו נשך (ב"מ ד' עה.) קי"ל:

רבה אמר ניתנה ליחבע. הלכה כרבה לגבי רב יוסף:

ורב אבהו^[א] ורבה בר עולא^[ב] מחמירי אנפשיהו^[א] כ"ה בס"א:

דאי אמרת ניתנה ליחבע אתי לַמִּיכְתָב. אע"פ שמזכיר לו לשון שאלה¹:

דאיגלאי מילתא דבחול² הויא.

ורב יוסף לא מייירי אלא בשבת ויו"ט ודאי:

והא אנו תנן אין נימנין בו³. פירש ה"ר פורת בשם רבינו שמואל דל"ג ליה חלד דמה שייך להקשות מנמנין של רשות לנמנין של מלוה ועוד דמפרש התם צביה פרק אין דלין (דף סו:) מאי אין נמנין אין פוסקין דמים תמחילה לבהמה צו"ט הרי אני עמך בסלע הריני עמך בשמים אצל אומר לו הריני עמך לשלם ולרביע: ולמ"ד

ניתנה ליחבע אתי למיכתב רבה אמר ניתנה ליחבע דאי אמרת לא ניתנה לא יחיב ליה ואתי לאימנועי משמחת יו"ט תנן אם אינו מאמניו מניח טליתו אצלו אי אמרת בשלמא לא ניתנה ליחבע משום הכי מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת אלא אי אמרת ניתנה ליחבע אמאי מניח טליתו אצלו ליתן ליה ולתבעיה אמר לא בעינא דליקום בדינא ודיינא מתיב רב אידי בר אבין⁴ ה'השוועת את הפרה וחילקה בראש השנה אם היה חדש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט ואי לא ניתנה ליחבע מאי משמט שאני התם דאיגלאי מילתא דחול הוא ת"ש מסיפא אם לאו אינו משמט אי אמרת בשלמא ניתנה ליחבע היינו דקתני אינו משמט אלא אי אמרת לא יחיב ליה לא שקיל רישא צריך למימר ליה משמט אני סיפא לא צריך למימר ליה משמט אני כדתנן⁵ ה'המחזיר חוב בשביעית יאמר לו משמט אני ואם אמר לו אעפ"כ יקבל ממנו משום שנאמר וזה דבר השמטה רב אויא שקיל משכונא⁶ רבה בר עולא מערים איערומו: וכן ערב פסח: א"ר יוחנן⁷ מ'מקדיש אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט נימא מסייע ליה וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו וגוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יו"ט הכא במאי עסקינן בממנה אחרים עמו על פסחו דמעיקרא מיקדש וקאי והא אנו תנן⁸ אין נמנין על הבהמה בתחילה ביו"ט שאני הכא כיון דרגיל אצלו כמאן דאימני ביה מעיקרא דמי והא תני רבי הושעיא הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו גותן לו מלה לפסחו ומקדישו ויוצא בו התם נמי כיון דרגיל אצלו אקדושי⁹ ליה מעיקרא והא מקדיש קתני הקדש עילוי מדרבנן ומי אמר ר' יוחנן הכי¹⁰ והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן¹¹ לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מגביהין תרומות ומעשרות כל אלו ביו"ט אמרו ק"ו בשבת לא קשיא כאן בחובות שקבוע להן זמן כאן בחובות שאין קבוע להן זמן: **בתנאי** מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב מפים אדם עם בניו ועם בני ביתו על השולחן ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה¹² וממילין חלשין על הקדשים ביו"ט אבל לא על הגמות: גב'

והמתחייב ע"פ הגורל לקטנה יטלנה וצגמ'^[קמט:] מפרש טעמא: **תלשים**. גורלות: **על קדשים**. צין הכהנים: **אצל לא על המנוס**. בגמרא [שם] מפרש:

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

נגנפסא. כיסוי: ט' וימנין **דמיפסק** נו'. כיון דמזכרת ליה כיסוי קטר ליה כבד וימנין דמיפסק ואמי למקטריה והיא קשר של קיימא דאסור מדאורייתא: ואפי' **לידי סחיטה**. ודקאמר במסכת צ"ה¹ ניפרום סודרא עליה כו' ² (התם) בדבר יבש קא מייירי: **אין מספקין**. כף אל כף משום אצל: **מטפחין**. על הלב: **מרקדין**. לשמחה. וטעמא מפרש במסכת צ"ה³ שמה יתקן כלי שיר: **אפומא דלחייא**. לפי שאין ניכר כל כך צין מצוי לרה"ר: **ואמי לאחויי**. חפץ המתגלגל תוך ד' אמות: **ומגגדר חלצין ומייסין ליה ל"ג**: **בשבת הוא דאסור**. לומר הלויני משום מכתב: **הא בחול שרי**. ולא חיישינן לרצית ואף על גב דנלשון הלואה קאמר ליה: **באסרא דקיין דמייסו**. דככרות לא אחי לידי רצית אשם יוקירו יתן דמייסין: **לא ינספה ליסבע**. צב"ד שאין צ"ד נוקקין לה לעולם: **בדינא ודיינא**. לא לבא לדין ולא לצרור דיין ולהטריח את עצמו: **השוועת אם הפרה וחילקה בראש השנה**. של מוצאי שביעית ללווקחים ובהקפה וקיי"ל שביעית משמטת בסופה דכמיב מתק⁴: **אם היה חדש**. אלו מעובר ועשו ראש השנה שני ימים משמט (יום טוב ראשון של סוף שביעית היה ונמצאת זו הלואת שביעית ואם לאו הויא לה הלואת מוצאי שביעית ואינו משמט: **ל"ג אי אמרם בשלמא כו'**. ה"ג ואם לא ניתנה ליסבע מאי משמט. הואיל ואין צ"ד נוקקין לכופו שמוטה היא ועומדת: **דחול הוא**. שחרי חדש מעובר ולא הוי יו"ט עד למחר הלכך אי לאו דשביעית הוא הוה גבי: **ואם לאו אינו משמט**. אלמא ניתנה ליסבע. ומשני מאי אינו משמט דאי יהיב ליה שקיל: **מכלל דרישא אי יהיב ליה לא שקיל** בתמיה:

רישא. דהלואת שביעית היא אי נמי יהיב ליה לזה צריך למימר ליה מלוה משמט אני: **(א) ואם אמר**. לזה אעפ"כ אינו חפץ שישמטו יקבל ממנו: **דבר השמטה**. אפילו מקבל חובו יזכיר לו שמיטה בדבורו: **שקיל משכונא**. בשעת לאחר יו"ט לוקח ממנו שום חפץ ומעבדו: **פסחו בשבת**. אס חל י"ד בשבת: **ומגיטא** ציו"ט. ציוס הקרבתה מותר להקדיש. ואע"ג דמתן אלו הן משום צוות אין מקדישין⁵ הני כיון דהקרבנן דוחה קדושתן דוחה: **בממנה אחרים עמו**. כדכתיב (שמות יב) במצתם נפשות: **על פסחו**. שהיה קדוש ועומד מאתמול: **אקדושי**. מקדיש ליה רועה מע"ש שהרי יודע שזה סומך עליו: **עילוי**. מעלה בעלמא שיקדישו בעלים: **הא**. דקתני אין מקדישין בחובות שאין קבוע להן זמן קאי שאין הקרבנן דוחה: **בתנאי**⁶ **פרפרותיו**. מיני מעדנים: **אצל לא מן הכסף**. אס כתב מע"ש כך וכך אורחים פלוני ופלוני ומנתי כדי שלא ישכחם לא יקרא בנאמו כתב בשבת וצגמ' מפרש טעמא: **מפים**. לשון פיים. מטיל פיים לחלק מי מגיע כל מנה ומנה: **וצלנד שלא יסכוין לעשות כו'**. שיהו המנות שוות ולא תהא אחת גדולה ואחת קטנה לזכות בגדולה הזוכה ע"פ הגורל גמ'

ולא מחרימין. הרי צממה זו חרס, ומסם חרמים לגדק הית' (ביצה לז). כאן בחובות שקבוע להן זמן. לכו ציוס, שפיר דמי להאילי נשמתין היום יטול להקדישן היום (פסחים יח).

מסורת הש"ס

א) צ"ה ל' וד' ל' ט. (נ"ג)
ב)א) לעיל קמא. צ"ה ל'.
ד) נ"ב"ס: י' וס' חס' לעיל טה.
ד"ה ואע"ג וס' צ"ב ס: ד"ה טויע וס' ע"ז ד. ד"ה שח"י.
ה) צ"ה ל' ע"ש. ו) צ"מ עה.
ו) ג'י רב אלפס והאש"י ורבא.
ח) שביעית פיי משנה ב. ט) ג"ז ט) ספחים סו: צ"ה ל'.
ז) ג'י רבא,
ט) ספחים סו: ווע' חסופות
מגינה ט. ד"ה משום וס'י'
בסורות גח. ד"ה ואין, ו) צ"ה כו:
ח) נלפיל מו. וש"נ.
ט) ספחים סו: צ"ה ל'.
י) ג'י רבא,
מוס' לקמן קמט:
י) ט. (נ"ג)לאחר
ד"ה ואמין.
י) דף ג.
י) דף ל'י:
ק) נדכרס טו:
ר) נ"ה ל'.

—◆—

1 ו1 דבר השמשה שמוט קל בעל משהו דרו ישה פרעורא ל' גש' את ריהור ואת אדורו בי קרא משקה לוי' בדריס טו ב

—◆—

הגהות הב"ח

א) גב' והא קא חזינן גשי דמזיני הצביהורו וס' הנח להן לנפול:
ב) שם מאי א"י שם משמט דאי יהיב ליה:
ג) שם אקדושי מקדיש ליה מעיקרא:
ד) וס' רש"י ד"ה ודאח לידי סחיטה וס' סודרה עלויה ס' ביין ושמין קמיייר:
ה) (א) ר"ה רישא וס' משמט ולי ואם אחר לו הלוח אעפ"כ כלי' והד"א:

—◆—

מוסף רש"י

לא מספקין. קף על יקר (ביצה כ: דף).
לא מטפחין. קיין זו לו משום שיר או משום אצל (שם).
לא מרקדין. בגל (שם) וסולן לשמחה ולשרי, וצגמ' מפרש גיורא שמה יתקן כנגדן כלי שיר. דקא עבדי צבין (שם) אפומא דלחייא. לחי חסור לישתני בשבת (ט' ג) דלכא הכרה (עירוי קמא).
דילמא מיגגדר ליה חפץ. כהי"ח מון ללח, ואחוי לחתיי. מתקן שאינו צבניו דהמחזיר חוב בשביעית.
לא ינספה ליסבע. דה"ה וס' רבא.
אמר לו ודא חוץ וס' אפרגן להו ולא מיירי.
ואע"ג דעבדין דלרענן דלמחר לא ליתבי וליכנו תתן (שם). אלא הנה חסרינא. נכרס חסרינא וס' לא יחזרו צסס (שם).
מוטב שיהיו שוגגין ואלי דהו מדידין. לעבור כשעשע ולא יתנו כקן (שם).
דהנך. היכא דלרענא לעבור דלרענן, כי הנך דמטפחין חוץ ודמי אפומי דלמחר חוב בשביעית.
אין ענין שאשביעית וזנתה ועברה עליו שביעית ואח"כ מחזיר, ולא שחזירוהו בשביעית עצמה, דל"כ לא הוי צריך למימר משמט אני, קדיל"ל שביעית מתקנת אלא בסופה (גיטין דף).
יאמר לו. המלוה, משמט אני (שם).
ואם אמר לו אעפ"כ. אני רוצה לחזירו ק' (שם).
שנאמר וזה דבר השמיטה. צריך לומר דיבור של שמיטה (שם).
מקדיש אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט. פסחו לילא למימר שנה שביעית פסח קרב צו"ט, ומגיה לילא למימר בשבת פסחים (שם).
אין נמנין. אין פוסקין דמים. דמאך וממכר בשבת וצו"ט אסור, כספר עורא (ביצה כו).
הלכה כסתם משנה. ראה לעיל קמו:
לא מקדישין. הקדשות. ולא מעריכין. ערק עלי וטתן כפי שים, כמו שכתוב בפסח ערקין.

אין מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין. דהא נושה בו מלוה, אבל (ספס) [סיפאן] שאינו נושה בו מלוה, אם יבא לזה אינו צריך לומר לו משמט אני אלא יקבל, כדתנן המחזיר חוב בשביעית צריך שיאמר משמט אני, ואקשי עליה מכלל דרישא אי יחיב ליה מעצמו לא שקיל. ופריך רב יוסף ואמר רישא אם מחזיר לו צריך שיאמר לו משמט אני, דהא נושה בו מלוה, אבל (ספס) [סיפאן] שאינו נושה בו מלוה, אם יבא לזה אינו צריך לומר לו משמט אני אלא יקבל, ועוד סוגיא דשמעתא ורבה כרב יוסף ריהטא. ועוד (מדחיון) [מדחיון] רב אויא מקבל משכונא מכלל שאם אין בידו משכון אינו יכול ליחבע. וחוב רב בר עולא מציניס איערומו, כדלמב לא היה חובנו בהדיא אלא היה אומר לו הלוינו וכאשר יתן לו ויבואו המעות לידו אומר לו שי לי אצלך הלואת יו"ט נשלחמתי אןתם, מכלל דהלואת יו"ט כי האי גונא יתכן [ליחבען] אבל בהדיא לא ניתנה ליחבע. וריאנו חשבוה לאונן וספק כרבה, ואמר רבא בתרא הוא קרייל דהילכתא כבתרא, וכן הדיעת נוטה. וכן ערב פסחים בירושלים כו'. א"ר יוחנן מקדיש אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט. נימא מסייעת ליה וכן ערב פסח כו' ופשטה היא. דהא דתני ר' הושעיא ומקדישו, אוקמינא הקדש עליו מדרבנן. ואקשינן עלה דהא תנא דאמר הלכה כסתם משנה, ותנן אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין. ומפיקינן הא דא"ר יוחנן מקדיש בשבת, בחובות הקבוע להן זמן, כגון פסח שאם לא יעשנו חרום אין יכול לעשותו למחר, והיא מצוה עוברת. והא דתנן אין מקדישין בשבת ולא